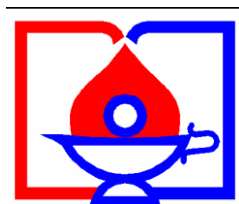

Střední zdravotnická škola Kroměříž
Albertova 4261/25 a
767 01 Kroměříž

***MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ
PROGRAM
ŠKOLNÍ ROK 2018/2019***

Zpracovala:

Školní metodička prevence: Mgr. Barbora Hofrová

Schválila:

Ředitelka školy: PhDr. Ludmila Hanáková

Září 2018

MPP je k dispozici všem zaměstnancům školy, a to ve sborovně, u školní metodičky prevence, ředitelky školy a na internetových stránkách SZŠ Kroměříž.

Úvod

Základní dokument pro oblast prevence v resortu školství, mládeže a tělovýchovy představuje Minimální preventivní program, který je komplexním systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit v základních školách, středních školách a speciálních školách, ve školských zařízeních pro výchovu mimo. Jeho realizace je pro každou školu a každé uvedené školské zařízení závazná a podléhá kontrole České školní inspekce.“¹

Minimální preventivní program (dále jen MPP) pro období školního roku 2018/2019 je zpracován tak, aby směřoval k eliminaci rizikového chování našich žáků a vychází ze Školní preventivní strategie. Plán klade důraz na proměnu školy v otevřenou instituci, která vede své žáky k osvojení pozitivního sociálního chování, samostatnosti, zodpovědnosti a připravenosti k výkonu povolání zdravotnického asistenta a sociální činnosti.

MPP je založen na spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků, zákonných zástupců nezletilých žáků i rodičů žáků zletilých. Při jeho realizaci MPP škola využívá různé formy a metody práce se žáky, rovněž se snaží podporovat jejich vlastní aktivitu. MPP je průběžně vyhodnocován a závěrečná evaluace je využita jako podklad pro výroční zprávu školy o činnosti školy.

1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy	Střední zdravotnická škola Kroměříž Albertova 4261/25a 767 01 Kroměříž
Ředitelka	PhDr. Ludmila Hanáková
Telefon	577 002 251
E-mail	reditel@szskm.cz

Školní metodička prevence	Mgr. Barbora Hofrová
Telefon	577 002 264
E-mail	hofrova.b@szskm.cz

¹ Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy č.j. 14 514/2000 – 51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Praha: MŠMT, 2000, s. 2.

Výchovná poradkyně	PhDr. Ludmila Hanáková
Telefon	573 002 251
E-mail	reditel@szskm.cz

Kariérový poradce	Mgr. Veronika Stará
Telefon	573 002 267
E-mail	Stara.v@szskm.cz

Profilace školy

Střední zdravotnická škola poskytuje ve školním roce 2018/2019 vzdělávání v následujících oborech:

Zdravotnický asistent – 1.- 4. ročník denního studia

2. ročník večerního studia

Sociální činnost - 2. a 4. ročník denního studia

Kapacita školy a počet tříd

Celková kapacita školy	140 žáků
Počet tříd	Denní forma : 7 tříd
	Večerní forma : 1 třída

2. Řízení a realizace preventivních aktivit

Za kontrolu realizace MPP na SZŠ Kroměříž zodpovídá školní metodička prevence (dále jen ŠMP), která koordinuje práci jednotlivých učitelů. Školní metodička se podílí na analýze aktuálního stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů. O průběhu naplňování MPP informuje ředitelku školy a spolu s ní a s třídními učiteli plán jednou ročně vyhodnocuje a sleduje celkovou účinnost MPP ve škole.

3. Východiska MPP

MPP a jeho realizace vychází z těchto dokumentů:

- ✚ Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání , v platném znění
- ✚ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28

- ✚ Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- ✚ Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018
- ✚ Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2013 – 2018
- ✚ Krajský plán primární prevence rizikového chování ve Zlínském kraji 2015 - 2017
- ✚ Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- ✚ Vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- ✚ Školní řád 2018/2019
- ✚ Školní preventivní strategie
- ✚ Plán činnosti Školního poradenského pracoviště

4. Analýza situace ve škole

Střední zdravotnická škola Kroměříž je státní škola, kde probíhá výuka žáků čtyřletého i pětiletého studia oboru zdravotnický asistent a sociální činnost. Počet žáků se pohybuje průměrně kolem 140, a to obvykle po 2 třídách v ročníku. Škola má vlastní budovu, venkovní sportovní areál a standardní i nadstandardní vybavení učeben, kabinetů, informačního centra, auly aj.

Před vypracováním MPP metodička nejprve vyhodnotí reálnou situaci školy a její potřeby vzhledem k prevenci. Vždy přihlíží k evaluaci programů a aktivit předcházejícího školního roku, kterou škola provádí pomocí evaluačních dotazníků ihned po akci, pozorování, pohovorem s žáky, sebehodnocením žáků, posouzením ohlasů pedagogů, rodičů apod. Metodička zpracuje možnost využití interních a externích zdrojů MPP, hledá finanční zdroje. Zhodnotí personální a věcné vybavení školy.

V loňském školním roce byl na základě monitoringu rizikového chování zjištěn zvýšený výskyt kouření, užívání vulgarismů, nevhodné chování žáků a záškoláctví. Celá situace byla vyřešena a byla přijata opatření. Z hlediska rizikových míst pro rizikové chování žáků byly vytipovány především šatny a toalety v období obědové pauzy a také pozemek (areál) před školou.

4.1 Personální zdroje pro realizaci MPP

- **Ředitelka školy** – odpovědná za podmínky pro realizaci MPP
- **ŠMP** – koordinátor MPP, plánuje a kontroluje realizaci, zajišťuje dotazníková šetření
- **VP** – spolupracuje se ŠMP, sleduje výchovné a výukové problémy žáků

- **Pedagogičtí pracovníci**- spolupracují se ŠMP, sledují klima třídy, doporučují zařazení preventivních akcí, v rámci svých předmětů zařazují preventivní témata do výuky, pracují s žáky v rámci třídnických hodin a individuálních akcí třídy apod.
- **Ostatní pracovníci** – podporují a doplňují činnost pedagogů

4.2 Materiální a technické zdroje pro realizaci MPP

- stanovení konzultačních hodin školní metodičky prevence
- škola v rámci finančních možností shromáždí a využije metodický materiál a videofilmy
- školní řád obsahuje pasáže rizikového chování a taktéž opatření za porušování stanovených pravidel a ujednání
- škola má vypracován postup řešení různých krizových situací, vede dokumentaci o řešení situací, metodička prevence spolupracuje s výchovným poradcem a dané problémy řeší společně
- fungující schránka důvěry
- škola má k dispozici nástěnku pro prevenci rizikového chování, která obsahuje mimo jiné i důležitá telefonní čísla a kontakty – nástěnka je k dispozici ve sborovně pro pedagogy, nástěnka pro žáky je umístěna ve 4. NP školy, kde jsou žáci pravidelně informováni o novinkách z oblasti prevence
- škola zprostředkuje žákům nabídky jiných školských a charitativních zařízení
- škola zabezpečí v průběhu roku žákům informační brožury, např. o AIDS, pohlavních nemocech, drogách, kouření

4.3 Webové prostředí www.kudykam.eu

- škola zapojena do projektu „Kudy kam“ - orientace v systému veřejné správy, mimo jiné řešení 400 životních situací pro mladé lidi

5. Vytyčení oblastí rizikového chování žáků

V oblasti prevence rizikového chování žáků škola směřuje k efektivní primární prevenci, která je zaměřena především na osvojování norem mezilidských vztahu založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka, a rozvíjí zejména pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka, humánní a tolerantní jednání, jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince. Primární prevencí se rozumí veškeré konkrétní aktivity, které předcházejí vzniku rizikového chování u žáků.

Prevence rizikového chování je zaměřena na následující oblasti:

❖ Drogové i nedrogové závislosti	❖ Záškoláctví
❖ Agrese a šikana, kyberšikana	❖ Virtuální drogy
❖ Domácí násilí	❖ Sexuální chování
❖ Poruchy chování	❖ Alkoholové závislosti
❖ Kouření	❖ Poruchy příjmu potravy
❖ Rasismus, xenofobie,etremismus	❖ Antisemitismus

5.1 Konkrétní cíle MPP

a) Dlouhodobé cíle

- Vést žáky ke zdravému životnímu stylu (výchova ke zdraví, duševní hygiena, pohybové aktivity, zdravá strava), udržovat u žáků harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí
- Zvyšovat odolnost žáků vůči negativnímu působení nabídky drog a dalších rizikových jevů (alkohol, kouření, jiné psychotropní látky)
- Klást důraz na specifickou i nespecifickou prevenci, volit vhodné metody práce se žáky i přiměřené programy primární prevence
- Vést žáky k asertivnímu chování a jednání
- Směřovat žáky k postojům proti rasismu, xenofobii a intoleranci
- Podporovat u žáků občanskou a právní odpovědnost za své jednání
- Zavádět do výchovně – vzdělávacího procesu vhodné metody práce se žáky (projektové vyučování, kooperativní výuka, metoda problémového výkladu aj.)
- Efektivně podporovat výuku prostřednictvím exkurzí, besed, návštěv na kulturních a společenských akcích
- Vést žáky k dodržování daných pravidel chování a jednání, na jejichž tvorbě se mají možnost zodpovědně spolupodílet (Žákovská rada)
- Podporovat u žáků „zdravé“ užívání informačních technologií
- Zdůrazňovat význam a smysl povolání zdravotnického asistenta a sociálního pracovníka a nutnost přítomnosti jednotlivých vlastností charakteru osobnosti v těchto profesích
- Pomoci žákům lépe se orientovat ve složitých životních situacích
- Nabídnout žákům alternativní formy jednání v reálných situacích

b) Střednědobé cíle

- Podporovat spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků (třídní schůzky, besedy, společenské akce školy, finanční podpora prostřednictvím spolku Harmonie, stálá informovanost rodičů, poradenská činnost, informovanost prostřednictvím informačních technologií)
- Rozšiřovat databázi metodických materiálů a publikací
- Systematické vzdělávání pedagogů v oblasti rizikového chování
- Soustavné vzdělávání ŠMP
- Rozšiřovat a doplňovat krizové plány a dokumenty z oblasti prevence (ve vztahu k žákům i pedagogům)

c) Krátkodobé cíle

- Naplňovat MPP pro daný školní rok
- Zvyšovat míru povědomí všech zainteresovaných o strategii prevence a jejím pochopení
- Provádět interní šetření mezi žáky
- Monitorovat a vyhodnocovat rizikové chování žáků
- Spolupracovat se zákonnými zástupci žáků
- Spolupracovat v rámci Školního poradenského pracoviště a volit vhodné strategie řešení rizikového chování
- Vyhledávat subjekty na spolupráci při řešení rizikového chování
- Spolupracovat s novými, začínajícími učiteli a průběžně informovat všechny pedagogy o činnosti práce ŠMP

6. Rozpracování MPP do jednotlivých ročníků

V současné době je primární prevence rizikového chování především součástí ŠVP. Témata rizikového chování jsou zakomponována zvláště do odborných předmětů. Při naplňování dané strategie využíváme různé výchovně – vzdělávací formy a metody výuky.

Minimální preventivní program naší školy je živý dokument a je proto dle aktuálních potřeb a možností školy neustále doplňován, a to zejména v oblasti plánování a realizace konkrétních aktivit jak pro žáky, , tak pro pedagogy. Jednotlivé programy se budou realizovat především na základě *aktuální nabídky v rámci daného školního roku.*

1. ročník

Předmět	Téma
Ochrana veřejného zdraví	Zdravá výživa Prevence sociálně-patologických jevů Prevence úrazů Ochrana veřejného zdraví Programy na podporu zdraví
Občanská nauka	Multikulturní výchova

Další aktivity: seznamovací pobyt, lyžařský kurz, integrace dalších témat z oblasti prevence do povědomí studentů (záškoláctví, kouření), spolupráce s dalšími subjekty z oblasti prevence.

2. ročník

Předmět	Téma
Základy sociální práce	Etický kodex Krizová intervence
Dějepis	Antisemitismus Holokaust
Občanská nauka	Agresivita, násilí, šikana Závislosti Domácí násilí Terorismus, politický radikalismus a extrémismus
Anglický jazyk	Poruchy příjmu potravy Poruchy chování (fobie)

Další aktivity: sportovní kurzy (lyžařský a turistický)

3. ročník

Předmět	Téma
Sociální péče	Syndrom CAN
Veřejná správa	Význam a potřeba komunikace ve veřejné správě
Psychologie a komunikace	Drogová závislost Alkoholová závislost Gamblerství Nikotinismus
Anglický jazyk	Virtuální drogy (internet) Kyberšikana Rasismus
Pečovatelství	Poruchy příjmu potravy Zdravý životní styl

4. ročník

Předmět	Téma
Psychologie a komunikace	Partnerské vztahy, lidská sexualita Týrání a zneužívání Problémové chování Zvláštnosti komunikace v přístupu k cizincům a příslušníkům národnostních menšin. Manipulativní, agresivní, pasivní a asertivní chování
Český jazyk a literatura	Holokaust
Anglický jazyk	Záškoláctví

AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Aktivity pro žáky se mohou měnit dle aktuálních požadavků, finančních a časových možností či nabídky jednotlivých poskytovatelů preventivních aktivit.

Práce s třídními kolektivy

- třídnické hodiny
- adaptační pobyt pro budoucí 1.ročníky

Jednorázové akce na podporu a zlepšení sociálního klimatu školy

- Turistický kurz – 2.ročníky
- Lyžařský kurz – 1.ročníky
- Vánoční akademie – 1.-3.ročníky
- Mikuláš – dětské odd.
- Divadelní představení – 1.-4.ročníky
- Tematicky zaměřená výuka v projektech – 1.-3.ročníky
- Anglické divadlo – 1.-4-ročníky
- Poslední zvonění – 4.ročník

Sbírky – dle spolupráce se Žákovskou radou (vybrána 1 sbírka)

7. Nabídka mimovyučovacích aktivit

Na škole je již tradičně vytvořena nabídka volnočasových aktivit pro žáky. Tyto aktivity mají rozsáhlý úhel záběru, jelikož se věnují jak sportovní, tak také zdravotnické, výchovné a preventivní tématicce.

Žáci školy jsou zapojeni do projektů:

- Centrum zdraví
- Zdravý úsměv
- Dobrovolnictví

Formy a metody práce se žáky:

- Besedy
- Přednášky
- Exkurze
- Diskuse
- Demontrace
- Projektová výuka
- Skupinové hry

- ✚ Sociometrie
- ✚ Filmová a divadelní představení
- ✚ Zapojení do charitativních akcí

8. Spolupráce s odborníky

- ✚ KÚ ZK – Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Prevence sociálně - patologických jevů
Mgr. Šárka Kostková kontakt: sarka.kostkova@kr-zlinsky.cz

- ✚ Městský úřad Kroměříž
OSPOD – Mgr. Ivana Sovadinová kontakt: ivana.sovadinova@mesto-kromeriz.cz
Tel: 573 321 415

- ✚ Městská policie
Mgr. Kubiš Libor kontakt: m.policie-reditel@mesto-kromeriz.cz
Tel: 573 321 230, stálá služba: 573 321 156

- ✚ Policie ČR
prap. Radomír Šiška Tel.: +420 974 675 651
prap. Jan Motáň Tel.: +420 974 675 651

- ✚ Pedagogicko psychologická poradna, pracoviště Kroměříž
Okresní metodička prevence
Mgr. Irena Grodová kontakt: irena.grodova@ppporzl.cz
Tel: 575 570 564

- ✚ Středisko výchovné péče
- ✚ K Centrum+
- ✚ Klub UNESCO
- ✚ AŠSK (Asociace školních sportovních klubů) – sportovní aktivity
- ✚ SNN – Svaz neslyšících a nedoslýchavých
- ✚ Všeobecná zdravotní pojišťovna

Spolupráce všech učitelů na plnění MPP

Přímá práce pedagogů v realizaci MPP vyplývá z cílů MPP a jedná se především o následující činnosti:

- ✚ Vytvářet příznivé sociální klima
- ✚ Dbát na dodržování školního řádu
- ✚ Sledovat docházku žáků, včasné řešit absence a provádět opatření v prevenci školní neúspěšnosti
- ✚ Pravidelně realizovat třídnické hodiny
- ✚ Zajistit spolupráci pedagogů s Žakovskou radou
- ✚ Podporovat spolupráci TU s vychovateli v domově mládeže
- ✚ Dodržovat jednotný postup při řešení rizikového chování žáků
- ✚ Nabídnout žákům alternativy využití volného času
- ✚ Rozvíjet spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků
- ✚ Podporovat prvky společenského chování a etickou výchovu

Všichni pedagogové budou pravidelně informováni o realizaci MPP na pedagogických radách. Pokud však nastane jakýkoliv problém ve třídě, je ŠMP kdykoliv připraven k individuální konzultaci.

Spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků a rodiči plnoletých žáků

Rodiče budoucích žáků 1.ročníků budou o činnosti ŠMP seznámeni již před zahájením studia na úvodních třídních schůzkách (červen 2019). Ostatní rodiče budou získávat informace z oblasti prevence na pravidelných třídních schůzkách (listopad, duben). Zde jim také budou sděleny kontakty, na které se mohou obracet v případě problému. Kontakt s rodiči bude rovněž zajištěn prostřednictvím webových stránek školy, popř. studijního průkazu a systému Bakaláři. Škola se na rodiče obrací s výzvou o spolupráci: písemný dokument jakou souhlas se službami výchovného poradenství, se službami školní metodičky prevence a oblast prezentace a propagace školy.

9. Úkoly vyplývající pro školní metodičku prevence

- ✚ Zapojit do realizace MPP všechny pedagogické i nepedagogické pracovníky školy
- ✚ Spolupráce a plnění plánu v rámci ŠPP
- ✚ Spolupracovat s TU, novými a začínajícími učiteli
- ✚ Individuálně konzultovat situaci tříd z hlediska rizikového chování s TU
- ✚ Realizovat a monitorovat rizikové chování žáků v jednotlivých ročnících
- ✚ Zařazovat tematické okruhy vyplývající z MPP do třídnických hodin
- ✚ Zajistit a realizovat besedy, přednášky, exkurze aj.

- ✚ Spolupracovat se zákonnými zástupci žáků
- ✚ Spolupracovat se Školskou radou, Žákovskou radou
- ✚ Pravidelně informovat pedagogy na ped.poradách
- ✚ Problematiku prevence rizikového chování zařazovat jako součást probíraných témat v jednotlivých vyučovacích předmětech
- ✚ Průběžně se vzdělávat a nabízet poradenskou činnost dle potřeby
- ✚ Aktuálně spolupracovat s výchovnou poradkyní a koordinátorkou etické výchovy
- ✚ Doplnování školní knihovny odbornou literaturou z oblasti prevence

10. Plán činnosti pro školní metodičku prevence

✚ **Poradenská a konzultační činnost:** pondělí: 9:40 – 10:45 hod

úterý: 10:55 – 11:40 hod
kdykoliv dle domluvy

✚ **Informační servis:** informační nástěnka pro učitele a žáky, aktualizace informací na webových stránkách školy, informace na pedagogických radách, provozních radách, informovanost zákonných zástupců žáků na třídních schůzkách a skrze internetové stránky školy, spolupráce s Žákovskou radou, interpretace výsledků interního šetření, průběžná a závěrečná evaluace, rozšiřování databáze metodických materiálů k prevenci rizikového chování

✚ **Specifická prevence:**

- a) besedy a přednášky – dle aktuální nabídky a dle tematického zaměření jednotlivých ročníků
- b) aktivní spolupráce s Žákovskou radou
- c) zajištění humanitárních a charitativních akcí
- d) interní dotazníkové šetření a monitoring rizikového chování žáků
- e) evaluace MPP – dotazníkové šetření pro žáky a učitele školy
- f) prezentace školy na veřejnosti – internetová stránka školy, přehlídky SŠ, dny otevřených dveří, akce pro laickou i odbornou veřejnost, informace v regionálním tisku
- g) plán činnosti ŠMP – konkrétní obsah v měsíčních intervalech – součástí ročního plánu školy (uložen u ředitelky školy)

Poskytování poradenských služeb:

✚ Škola poskytuje bezplatně standardní poradenské služby na základě aktualizované Vyhlášky č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

**Program proti šikaně ve škole dle
Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení
šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)**

Obsah

Předmět

1. Základní body specifické prevence

2. Základní pojmy

Definice šikany

Druhy šikany, charakteristika

3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Odpovědnost školy za ochranu zdraví žáků

Odpovědnost pedagogického pracovníka

4. Prevence proti šikanování ve škole

Primární prevence v rámci MPP

Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence

Spolupráce s pedagogy a s dalšími institucemi

5. Krizový plán řešení šikany

Postup pedagogických pracovníků a ředitele školy

Postup vyšetřování šikany

Spolupráce s institucemi

Spolupráce s rodiči

Předmět

Šikanování je jev, se kterým se setkáváme v rámci výchovně vzdělávacího procesu. Jedná se o nebezpečnou formu násilí, která ohrožuje základní výchovně vzdělávací cíle školy. Její následky si mohou oběti nést po celý život. Tento program by měl směřovat k zajištění bezpečného prostředí pro naše žáky. Je součástí MPP a měli by s ním být seznámeni všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy, zákonní zástupci.

1. Základní body specifické prevence

- ✚ Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci se aktivně podílejí na prevenci vzniku šikany
- ✚ Spolupracují při vytváření příznivého klimatu školy a TU klimatu třídy
- ✚ Při varovných signálech šikany nahlásí informace ŠMP
- ✚ Pedagogičtí pracovníci realizují dohled nad žáky ve škole, dále o přestávkách, mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním
- ✚ Při dohledu nad žáky se se zvýšenou intenzitou věnují rizikovým místům (šatny, WC, zavřené dveře od třídy během přestávky aj.)
- ✚ Pravidelné třídnické hodiny
- ✚ Ve vyučovacích předmětech je prevence realizována formou průřezových témat
- ✚ V předmětu IKT jsou žáci seznámeni s termínem „ kyberšikana “

Krátkodobé cíle

- ✚ primární prevence – předcházení konkrétního problému - poskytovat žákům dostatečné množství informací týkající se šikany s ohledem na jejich věk a sociální vyspělost
- ✚ definovat šikanu a její definici začlenit do školního řádu
- ✚ vymežit rozdíl mezi šikádlením a šikanováním
- ✚ zmapovat úroveň vědomostí o šikaně mezi žáky i učiteli
- ✚ diagnostikovat výskyt šikany na škole formou dotazníkového šetření
- ✚ složení užšího realizačního týmu – třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy, popřípadě pracovník IT
- ✚ vytipovat riziková místa a sledovat je

Dlouhodobé cíle

- ✚ těžiště primární prevence v třídnických hodinách (dále jen TH) – práce se skupinovou dynamikou třídy
- ✚ vytváření bezpečného klimatu školy
- ✚ vzájemná komunikace a informovanost napříč pedagogickým sborem – při poradách

- ✚ předávat informace o nezdravém chování žáků, průběžně informovat třídního učitele o nevhodném chování vůči jednotlivým žákům
- ✚ vytváření atmosféry důvěry mezi žáky a učiteli, mezi učiteli navzájem a mezi žáky navzájem
- ✚ systematické vzdělání pedagogů v oblasti specifické primární prevence a sekundární prevence pro zárodečné a počáteční stádia šikanování
- ✚ zahrnovat témata šikana do jednotlivých předmětů, zejména pak do předmětů, které mají významný vztah k prevenci rizikového chování (ochrana veřejného zdraví, psychologie a komunikace, tělesná výchova, informatika – pojem kyberšikana)
- ✚ Průběžné vzdělávání ŠMP a VP
- ✚ Spolupráce s dalšími subjekty – PPP, SVP, OSPOD, Policie

2. Základní pojmy

Definice šikany

Šikanování je forma chování, jejímž cílem je osobě ublížit, zastrašit ji nebo ohrozit. Spočívá v cílených, opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči žákovi či skupině žáků, kteří se neumí nebo nedokáží bránit. V některých případech se může jednat i o kombinovanou formu projevu.

Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. **kyberšikanu**. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.

Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Druhy šikany a jejich charakteristika

a) verbální šikana

- slovní útoky, nadávky, ponižování, vyhrožování, kyberšikana aj.

b) fyzická šikana

- bití, kopání, sexuální obtěžování, poškozování věcí, krádeže aj.

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.: (jednotlivě mohou mít i jiné příčiny, ale je vhodné zvýšit pozornost)

- + Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- + Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- + O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- + Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- + Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- + Stává se uzavřeným.
- + Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- + Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- + Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- + Stále postrádá nějaké své věci.
- + Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- + Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- + Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- + Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

2. Přímé znaky šikanování mohou být např.: (neprodleně začít řešit)

- + Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- + Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- + Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- + Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- + Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- + Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- + Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

3. Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- ✚ Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- ✚ Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- ✚ Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- ✚ Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- ✚ Ztráta chuti k jídlu.
- ✚ Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- ✚ Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- ✚ Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- ✚ Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- ✚ Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- ✚ Zmínky o možné sebevraždě.
- ✚ Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- ✚ Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- ✚ Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- ✚ Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- ✚ Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- ✚ Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- ✚ Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- ✚ Dítě se zdržuje doma více než mělo ve zvyku.

Rozdíly mezi šikanováním a škádlením (Kolář, 2011)

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponižít.
2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zodolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevážení druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opěťovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celé skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků vyplývá z **Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.**

3.1 Odpovědnost školy

(citováno z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016))

Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Z hlediska **trestního zákona** může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod. Pedagogický pracovník je odpovědný podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Bude-li znám případ šikanování a pedagogický pracovník nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

3.2 Odpovědnost pedagogických pracovníků

Každý pedagogický pracovník je povinen se řídit příslušnými pokyny a ustanoveními, jinak je vystaven riziku trestního postihu.

Vymezení odpovědnosti:

 Ředitel školy:

- a) zajistí vzdělávání v oblasti šikanování a dalšího rizikového chování u žáků
- b) zajistí, aby pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikanování
- c) zajistí, aby ve školním řádu byla stanovena jasná pravidla chování včetně jejich sankcí

 Školní metodik prevence:

- a) Koordinuje krizový plán proti šikaně
- b) Spolupracuje s TU, výchovným poradcem a vedením školy při řešení krizových situací

- c) Spolupracuje s dalšími speciálními institucemi např. s okresním metodikem prevence, Policií ČR, s OSPOD, SVP aj.

✚ Třídní učitel:

- a) Na začátku školního roku informuje zákonné zástupce i žáky o možnostech a kontaktech při řešení rizikového chování
- b) Jakékoliv známky a projevy rizikového chování řeší TU ihned

3.3 Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

- ✚ Škola informuje rodiče o programu proti šikanování – informace na třídních schůzkách, popř.odkaz systému Bakalář
- ✚ Když rodiče přijdou žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte – nereaguje pedagog obranně a nedůvěřivě. Nevyjadřuje pochybnosti, nechápe prosbu rodičů jako stížnost. Nezahlčuje situaci tvrzením, že jejich dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o škádlení atd. Je nutné rodiče v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat. Je potřeba se umět doptat na důležité informace.
- ✚ Podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit. (spolupráce T.U., ŠMP, VP, popř.vedení školy)
- ✚ Škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena.
- ✚ Rozhovor s rodiči oběti probíhá individuálně.
- ✚ Úkolem je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních. Někdy je užitečné připravit rodiče oběti i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany. Vážnou chybou je neinformování rodičů o řešení šikany.
- ✚ Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila. U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, upokročené šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byl na schůzce přítomný školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (případně i externí odborník).

4. Prevence proti šikanování ve škole

4.1 Primární prevence v rámci MPP

- ✚ Konkrétní cíle prevence jsou zpracovány v MPP pro rok 2018/2019
- ✚ Škola spolupracuje se zákonnými zástupci žáků

✚ Škola poskytuje standardní poradenské služby na základě vyhlášky č.197/2016., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

✚ Zákonní zástupci i žáci jsou pravidelně informováni o problematice šikany na třídnických hodinách a třídních schůzkách

✚ Do školního řádu zapracovat informace týkající se šikany a jejich postihů

4.2 Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence

✚ Pravidelná školení a samostudium ŠMP a VP

✚ Průběžné vzdělávání a samostudium z dostupné literatury pedagogických pracovníků

4.2 Spolupráce s pedagogy a s dalšími institucemi

✚ ŠMP úzce spolupracuje s TU (vedení třídnických hodin)

✚ Vytváříme bezpečné klima třídy.

✚ Volíme takové činnosti, kde může zažít úspěch každý.

✚ Žáky mezi sebou nesrovnáváme.

✚ Soutěžení používáme minimálně.

✚ Vedeme žáky ke spolupráci

✚ Učitelé i žáci dodržují pravidla, která jsou srozumitelná, jednoznačná a smysluplná.

✚ Na tvorbě pravidel se podílí i žáci

✚ ŠMP spolupracuje s dalšími pedagogy při předávání informací o prevenci šikany (na pedagogických poradách, odborná literatura ve školním informačním centru, časopis PREVENCE, zasílání materiálů elektronickou cestou)

✚ Spolupráce se specializovanými institucemi

a) v resortu školství – s PPP, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry

b) v resortu zdravotnictví – s pediatry, s odbornými lékaři, dětskými psychology a se zařízeními, které poskytují poradenskou a terapeutickou péči

c) v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu, s oddělením sociální prevence

4.3 Spolupráce se zákonnými zástupci:

a) Rodiče se mohou informovat o aktivitách školy (kde jsou uvedeny i preventivní programy) na webových stránkách školy

b) Třídní schůzky (2x do roka)

c) Konzultace rodičů s učiteli mimo tř. schůzky – osobně, mailem (na základě předběžné domluvy)

- d) webové stránky školy – konzultace s výchovným poradcem, konzultace s metodikem prevence, konzultace s vedením školy

Krizový plán řešení šikany

5.1 Postup pedagogických pracovníků a ředitele školy

Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence, výchovným poradcem, T.U. a ŠMP informuje ředitele školy.
2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování oznámí skutečnost metodikovi prevence - výchovným poradcem - T.U. - ŠMP informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
4. T.U. vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
5. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
2. Ve spolupráce se ŠMP rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.

STADIA ŠIKANY I.-II. (popř.III) – lze řešit v kompetenci školy, ve spolupráci s odbornými pracovišti

STADIA ŠIKANY III.-V. – vždy pomoc a zásah odborníka

3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky (užší realizační tým), kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
4. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

8. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
9. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
10. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Na řešení šikany se podílí užší intervenční tým:

- + Třídní učitel
- + Školní metodik prevence
- + Výchovný poradce
- + Vedení školy

5.2 Postup vyšetřování šikany

V úvodu je třeba zjistit, o jaký typ stádia šikany se jedná. Zda-li je daný problém možné vyřešit interně v rámci školy (počáteční stádia) nebo je nutné vyhledat pomoc odborníků (pokročilá stádia šikany).

Při vyšetřování a řešení pokročilé šikany se škola obrátí na externí odborníky na šikanu, kteří jsou vybaveni pro řešení třetího, ale i čtvrtého a pátého stadia.

Jeden typ pokročilé šikany – **výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynč**, je výjimkou. Zde nelze čekat na odborníka, oběti hrozí těžké poškození zdraví, kromě toho později to již nelze vyšetřit

A. Krizový scénář řešení při počátečním stádiu šikanování

Počáteční stádia šikany řeší ŠMP ve spolupráci s pedagogy a dalšími pracovníky školy.

1. Odhad stádia šikanování

- a) informovat ŠMP, VP či TU
- b) 4 kritéria určení stádia:
  - způsob chování a vypovídání obětí a svědků
  - pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním – počáteční stádium
  - závažnost a četnost agresivních projevů
  - čas – jak dlouho šikanování trvá, počet agresorů a obětí
- c) Oznámení vedení školy
- d) Nástin řešení a vymezení rolí (**stanovit jednotný postup**)
- e) Písemný záznam do formuláře Podezření o šikaně (příloha č.1)

2. Rozhovor s informátory a obětí (provádí ŠMP a VP):

- a) rozhovor je nutné písemně zaznamenat do příslušného formuláře (příloha č.2), opatřit podpisy zúčastněných
- b) rozhovory je třeba vést individuálně
- c) chránit zdroj a obsah informací
- d) neslibovat skutečnosti, které nejsme schopni splnit
- e) při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci
- f) zajistit bezpečnost oběti

3. Nalezení svědků (ŠMP, VP, T.U.)

- a) při hledání svědků využít spolupráci s informátory a obětí (vytipovat členy skupiny, kteří s obětí sympatizují, kamarádí se s ní, jsou nezávislí na agresorech, nepřijímají jejich normy)
- b) rozhovor písemně zaznamenat
- c) rozhovor se svědky provést individuálně (ochrana oběti)

4. Individuální nebo konfrontační rozhovory se svědky

- a) individuální rozhovory se svědky
- b) **NIKDY** konfrontace rozhovorů agresor x oběť

5. Ochrana oběti

- a) zajistit bezpečné prostředí pro oběť
- b) taktně informovat pedagogy, kteří vyučují ve třídě o podezření šikanování
- c) zpřísnit dohledy nad žáky
- d) doporučit rodičům pomoc odborníků z PPP, praktického lékaře aj.

6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (ŠMP, VP, TU, vedení školy, zákonný zástupce, popřípadě i odborník)

- a) rozhovor je nutné písemně zaznamenat a opatřit podpisy všech zúčastněných
- b) hlavní význam rozhovoru spočívá v paralyzování jejich agrese vůči bližním!
- c) setkání slouží k tomu, abychom agresory okamžitě zastavili a ochránili oběti, ale i je samé před následky jejich činů. Většinou se dá použít **princip "přitlačení ke zdi"**. Například je upozorníme, že při jakémkoliv náznaku šikanování bude jejich potrestání přísnější, případně to bude ohlášeno policii apod. Zároveň zdůrazníme, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto při řešení jejich chování.

- d) při rozhovoru se zaměřujeme na verbální i neverbální stránku projevu

Metody vedení rozhovoru

- a) rozhovor s obětí, rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)

7. Kontakt se zákonnými zástupci případné oběti

- a) Kontakt zajistí T.U.
b) Konzultaci o výskytu nepřímých projevů šikany vede ŠMP + VP
c) Navázání spolupráce pro řešení dané situace

8. a) **Řešení – A - výchovná komise: za účasti vedení školy, ŠMP, VP, TU, zákonných zástupců agresora, odborníka**

Struktura jednání výchovné komise:

- + úvod, přivítání (vedení školy)
- + seznámení rodičů s problémem, projevy chování u jednotlivého, konkrétního žáka (vedení školy, řešitel problému)
- + jasný postoj školy k těmto nežádoucím a nevhodným projevům chování (vedení školy)
- + vyjádření zákonných zástupců
- + navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců (náprava chování agresora, spolupráce se školou)
- + seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola (vedení školy)
- + domluvení časového horizontu nápravy chování (TU, ŠMP)
- + zpětná kontrola situace (TU, ŠMP)
- + upozornění rodičů na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou (vedení školy)
- + provést zápis – datum, struktura, závěr, podpisy všech zúčastněných
- + doporučení odborné pomoci

b) Řešení – B – rozhovor se zákonnými zástupci obětí (ŠMP, VP, TU, vedení školy):

- + jiný den než výchovná komise
- + individuální setkání
- + sdělení zákonným zástupcům závěry, zjištění, domluva na dalších opatřeních
- + časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci v rodině, škole)

- ✚ spolupráce při ochraně oběti
- ✚ kontakty (PPP Kroměříž, SVP Kroměříž)

9. Práce s celou třídou

- ✚ uzavření celé záležitosti ve třídě (ŠMP, VP, TU) – efekt metody usmíření, oznámení potrestání agresorů
- ✚ nastavení pravidel ve třídě, informovat pedagogický sbor (ŠMP, VP, TU)
- ✚ třídu neustále sledovat
- ✚ při nezastavení problematiky kontaktovat ŠVP, VP (přivolání pomoci)
- ✚ Informace na třídních schůzkách

Každé podezření na šikanu je třeba písemně zaznamenat a doporučit TU další vedení a práci s třídním kolektivem.

První pomoc rodičů ve světě šikany

Šikanované děti se nacházejí v krajní nouzi, zoufale potřebují pomoc, ale často si o ni nedokážou říct.

Rodiče by neměli přehlížet varovné signály a podezřelé projevy. Je třeba postupovat obezřetně, aby rodiče dítěti ještě více neublížili, ale skutečně pomohli.

1. Poskytnout dítěti maximální oporu - do vyšetření a nápravy celé situace si s ním o vývoji situace povídat.
2. Oba rodiče by měli navštívit ředitele a třídního učitele - co nejlépe pedagogy informovat o tom, co se od dítěte dozvěděli a zjistit, zda je škola schopna poskytnout odbornou pomoc, a podle toho se rozhodnout co dál - spolupráce s odborníkem, přeřazení dítěte na jinou školu, zajištění právní ochrany dítěte.
3. Podle situace ve škole, ale i dalších okolností je možné uvažovat o dalších opatřeních – navázání kontaktu s odborníkem /Linka bezpečí, návštěva pedagogicko-psychologické poradny/; návštěva rodičů agresora a pokus o domluvu o nápravě; zajištění ochrany dítěte na cestě do školy a domů; při závažnějším šikanování podání trestního oznámení na agresory na policii; může být podáno trestní oznámení i na školu jako na instituci, jejíž povinností je zajistit bezpečnost vašeho; kontaktovat se s orgány školy, kde mají zastoupení ostatní rodiče, a společně hledat pomoc.

B. Krizový scénář řešení při pokročilém stádiu šikany

Pedagog, jako svědek šikany

1. Překonání šoku
2. Bezprostřední záchrana oběti! Odvést oběť okamžitě ze třídy!

3. Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga, příp. pověřit dozorem některého ze žáků (zabránit domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)
4. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu řešení
5. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (poskytnout PP, zajistit lékařské vyšetření)
6. Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy
7. Kontaktovat rodiče oběti (**kontaktuje T.U.**) – při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápení nebo ubližované dítě. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude **zajištěna bezpečnost dítěte**.
8. Ohlásit celou věc policii (**kontaktuje ředitel školy**) paralelně kontaktovat specialistu na šikanování (**kontaktuje ŠMP**)
9. Následuje vlastní vyšetřování.

Pedagog je informován o šikaně

Při zjištění této informace je třeba, aby si pedagog dané sdělení ověřil.

1. Kontaktovat rodiče

Zavolat rodičům (ne v přítomnosti dítěte!!), při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (zvraty v chování, noční děsy, poškozené věci, změny v chování, zhoršení prospěchu, vyhýbání se tělocviku – modřiny apod.). Upozornit, že se o tom dítě nemá dozvědět (aby se to nedoneslo do třídy). Vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí dítěte.

2. Podepsat souhlas k vyšetřování

3. Najít kolegy (max. 3), kteří budou spolupracovat na šetření. Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavním vyšetřovatelem. Využívá se spolupráce intervenčního týmu.

4. Nalezení vhodných informátorů

Obezřetně promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě.

5. Nalezení vhodných svědků

Promluvit s více informátory, případně je požádat, zda-li by to mohli dosvědčit. **Nenaléhat!**

VLASTNÍ VYŠETŘOVÁNÍ

a) Upozornit na provádění zápisu

- b) Netlačit, nechat žáky říci to, co chtějí
- c) Mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů
- d) Pokračuje pomoc a podpora oběti

Co je třeba během vyšetřování zjistit?

- + Kolik je obětí a kdo (jmenovitě)
- + Kolik je agresorů a kdo
- + Kdo z nich je iniciátor
- + Kdo je účastník
- + Co se stalo
- + Kdy se to stalo
- + Kde se to stalo
- + Přesný popis toho, co se stalo a jak dlouho to trvá

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření.

- + výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy);
- + snížení známky z chování;
- + převedení do jiné třídy (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- + ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- + ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- + škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

Spolupráce s rodiči

- + Zapojení zákonných zástupců do akcí školy
- + Vzájemná informovanost mezi pedagogy a zákonnými zástupci

- ✚ Spolupráce při řešení problémů
- ✚ Konzultační hodiny ŠMP a VP
- ✚ Individuální přístup k řešení problémů

Šikana zaměřená na učitele

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- ✚ Pro prevenci šikany zaměřené na učitele platí doporučení pro vytváření a udržování bezpečné školy.
- ✚ Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- ✚ Při podezření své osoby nebo kolegy oznámí tuto situaci vedení školy
- ✚ Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě;
- ✚ Pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků;
- ✚ Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je
- ✚ Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou
- ✚ Všimá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- ✚ Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

- ✚ Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních – např. ŠMP, VP, ŘŠ, kolegu, kterému důvěřuje
- ✚ Škola podporuje své pedagogy, zajistí jejich bezpečí a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy. (ŠMP, VP, ředitel školy)
- ✚ Je zapotřebí zajistit bezpečí pro ohroženého pedagoga - pokud není toto zajištěno školou, pedagog odejde ze třídy, přivolá si pomoc a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- ✚ Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku.
- ✚ Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (
- ✚ Případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- ✚ Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola (ŠMP+VP) intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
- ✚ V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Krizový plán řešení šikany ve vztahu k pedagogovi

1. Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je svědkem takovéto situace, vyhledá bezprostředně pomoc, obrátit se může na:
  - + ŠMP
  - + VP
  - + ŘŠ
  - + pedagoga, kterému důvěřuje
2. Informátor je povinen předat informaci ŘŠ, který dále spolupracuje se ŠPP
3. V případě potřeby zajistí ŘŠ bezpečné prostředí pro pedagoga, popř.pro třídu – možnost pedagoga odejít ze třídy, zajistit ped.dohled nad žáky jiným pedagogem, izolace agresora a jeho dohled
4. **Odhad stádia šikanování**
  - a) tým ŠPP (ŠMP + VP)
  - b) 4 kritéria určení stádia:
    - způsob chování a vypovídání obětí a svědků
    - pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním – počáteční stádium
    - závažnost a četnost agresivních projevů
    - čas – jak dlouho šikanování trvá, počet agresorů a obětí
  - c) Oznámení vedení školy
  - d) Nástin řešení a vymezení rolí (**stanovit jednotný postup**)
  - e) Písemný záznam do formuláře Podezření o šikaně (příloha č.1)
  - f) Při určení stádia šikany – situaci řešit samostatně v rámci ŠPP či požádat o spolupráci odborné pracoviště
5. **Rozhovor s informátory a obětí (provádí ŠMP a VP):**
  - a) rozhovor je nutné písemně zaznamenat do příslušného formuláře (příloha č.2), opatřit podpisy zúčastněných
  - b) rozhovory je třeba vést individuálně
  - c) chránit zdroj a obsah informací
  - d) zajistit bezpečnost pedagoga
6. **Nalezení svědků (ŠMP, VP, T.U.)**
  - a) při hledání svědků využít spolupráci s informátory a obětí
  - b) rozhovor písemně zaznamenat
  - c) rozhovor se svědky provést individuálně

7. Ochrana pedagoga

- a) zajistit bezpečné prostředí pro pedagoga – možnost odejít ze třídy, ped.dohled ve třídě, změna třídy
- b) ŘŠ taktně informuje ped.sbor o dané situaci
- c) zpřísnit dohledy nad žáky
- e) doporučit pedagogovi možnosti další pomoci např. krizová linka pomoci učitelům 841 220 220, www.minimalizacesikany.cz

8. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (ŠMP, VP, TU, vedení školy, zákonný zástupce, popřípadě i odborník)

- a) rozhovor je nutné písemně zaznamenat a opatřit podpisy všech zúčastněných
- b) hlavní význam rozhovoru spočívá v paralyzování jejich agrese vůči bližním!
- c) setkání slouží k tomu, abychom agresory okamžitě zastavili a ochránili oběti, ale i je samé před následky jejich činů. Většinou se dá použít **princip "přitlačení ke zdi"**. Například je upozorníme, že při jakémkoliv náznaku šikanování bude jejich potrestání přísnější, případně to bude ohlášeno Policii ČR apod. Zároveň zdůrazníme, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto při řešení jejich chování.
- d) při rozhovoru se zaměříme na verbální i neverbální stránku projevu

Metody vedení rozhovoru

- a) rozhovor s obětí, rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
- b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)

9. Rozhovor se zákonnými zástupci agresorů (výchovní komise)

- a) přítomni zástupci ŠPP a ředitel školy, popř.odborník z praxe
- b) výchovní komise dohodne ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka další postup řešení šikany vůči pedagogovi
- c) ŠMP nebo VP provede zápis z jednání výchovní komise
- d) ŘŠ udělí agresorovi kázeňské opatření v souladu se Školním řádem
- e) ŘŠ informuje Policii ČR v případě, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování
- f) ŠMP doporučí zákonným zástupcům možnosti pomoci a intervence pro jejich dítě – kontakty

10. Práce se třídou

- a) efekt vypořádání se
- b) oznámení potrestání agresorů

11. Třídní schůzka

+ práce s celou třídou

- a) škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- b) pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě

12. Informace pedagogického sboru

- a) ŘS na ped.radě informuje učitelský sbor o řešení dané situace a opatřeních z ní vyplývajících

13. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Podávání podnětů, stížností a oznámení

Postup pro příjem podnětů a stížností ze strany zaměstnanců, žáků a zákonných zástupců, a to i anonymně.

- ✚ kam a jak podnět či stížnost podat - třídnímu učiteli, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci, řediteli školy, vyučujícímu nebo do schránky důvěry v budově školy (i anonymně), elektornická schránka důvěry
- ✚ jak bude s podnětem či stížností naloženo - pedagog by neměl reagovat obranně a nedůvěřivě. Nevyjadřuje pochybnosti, nechápe prosbu rodičů či žáka jako stížnost. Nezlehčuje situaci tvrzením, že dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o škádlení atd. Je nutné vše v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat. Je potřeba se umět doptat na důležité informace. Podezření nebo tvrzení, že je dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit. Škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena.
- ✚ jak postupovat v případě nespokojenosti s vypořádáním - pokud se projeví nečinnost i ze strany ředitele a postup školy v řešení šikany je nedostatečný, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost nebo oznámení České školní inspekci

Nápravná opatření a ohlašovací povinnost

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů nápravná opatření, z nichž některá přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření
- realizace individuálního výchovného plánu agresora
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek)
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

O konkrétním výchovném opatření rozhoduje ředitel školy po projednání ve výchovné komisi a pedagogické radě.

Škola má **ohlašovací povinnost** při výskytu šikany v následujících případech:

- ✚ Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona).
- ✚ Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte
- ✚ Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení Policie ČR. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyrozumění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.

Adresář organizací pomoci:

Středisko výchovné péče Kroměříž

Husovo nám. 229, 767 01 Kroměříž

Tel.: 573 333 333, 732 572 287

www.svp-km.cz, svp.km@volny.cz

Spektrum (dobrovolnické centrum)

Husovo nám. 229, 767 01 Kroměříž

Tel.: 573 333 333

www.spektrum-km.cz, cruzova@volny.cz

MěÚ – OSPOD

ul. 1.máje 3191, KM 767 01

Tel.: 573 321 400

marie.sumcova@mesto-kromeriz.cz

Jaspis – volnočasové centrum pro děti a mládež

Moravcova 430/16, KM 767 01

Tel.: 775 946 672

www.jaspis.webnode.cz, jaspis.klub@seznam.cz

Probační a mediační služba ČR

Středisko Kroměříž

Riegrovo nám. 3228/22, KM 767 01

Tel.: 573 312 250, 731 692 760

www.pmscr.cz; ovaculik@pms.justice.cz

Policie ČR

Preventivně informační skupina

Březinova 2819, KM 767 28

Tel.: 974 675 207, 974 675 208

piskm@mvcr.cz

Městská policie Kroměříž

Velké náměstí 33/11, KM 767 01

Tel.: 573 321 239

m.policie-zastupce@mesto-kromeriz.cz

Literatura, webové stránky, kontakty

Metodické pokyny a doporučení

- ✚ Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- ✚ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Č. j. MSMT – 21291/2010 – 28)

Literatura

- ✚ Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- ✚ Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- ✚ Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- ✚ Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- ✚ Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- ✚ Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- ✚ Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- ✚ Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- ✚ Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- ✚ Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

- ✚ Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- ✚ E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- ✚ Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

- ✚ Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- ✚ Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
- ✚ Internet poradna, www.internetporadna.cz
- ✚ Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horka-linka.cz
- ✚ Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Střední zdravotnická škola Kroměříž

Albertova 4261

767 26 Kroměříž

PODEZŘENÍ O ŠIKANĚ NEBO UBLÍŽENÍ ŽÁKOVI

Podnět podává (informátor):

Datum a čas:

Jméno a příjmení poškozeného žáka (oběti):

Třída:

Třídní učitel:

Jméno a příjmení agresora:

Třída:

Třídní učitel:

Stručný popis události a rozsah poškození:

Kdy k události došlo:

Kde k události došlo:

Svědkové:

Podnět přijal(a) a zápis provedl(a):

Datum:

Podpis oznamovatele:

Podpis pedagoga:

Střední zdravotnická škola Kroměříž

Albertova 4261

767 26 Kroměříž

VÝPOVĚĎ ŽÁKA O ŠIKANĚ NEBO UBLÍŽENÍ

SVĚDEK - OBĚŤ - AGRESOR (zakroužkujte)

Jméno:

Třída:

Třídní učitel:

Stručný popis situace (kde a kdy k situaci došlo, kdo byl přítomen, další skutečnosti):

Podnět přijal(a) a zápis provedl(a):

Datum:

Podpis žáka:

Podpisy dalších přítomných:

Seznam subjektů, s nimiž je možné navázat spolupráci (vnější zdroje)

- **Krajská pedagogicko psychologická poradna**, pobočka Jánská 9 , Kroměříž, okresní metodička prevence, Irena Grodová, irenagrodova@ppporzl.cz, tel. 573 338 949
- Poradna poskytuje metodické vedení, je zdrojem dalších kontaktů, odborné literatury, nabízí videokazety s pořady zaměřenými do oblasti SPJ, pořádá kurzy. Dále nabízí přednášky a besedy, viz <http://www.ppporzl.cz/index.php/seminaremenu>
- **Středisko výchovné péče (SVP)**, Poskytují poradenství, intervence, přednášky, individuální vedení dětí. Přednášky/konzultace pro sborovny – zdarma. Pracuje se na zřízení denního stacionáře (alternativa pro pobyt mimo domov). Kontakt: 573 333 333, 732 572 287. Nový aktualizované www.svp-km.cz
- **Ambulantní centrum pro rodiče a děti (ACRD)** – nestátní zdravotnické zařízení poskytující specializovanou psychoterapeutickou péči, nám. Míru (poliklinika), Kroměříž, tel. 573331001, MUDr. Elena Kašparová, psychiatr.
- **Kontaktní centrum PLUS**, Ztracená 64, Kroměříž, tel. 573336569, nízkoprahové zařízení. Nabízí služby pro klienty s drogovou závislostí, poskytuje poradenství rodičům a blízkým osobám drogových uživatelů, provádí výměnný program, zajišťuje kontakt klientů na odborná pracoviště pro vyšetření hepatitidy, HIV, detoxikaci a následnou léčbu.
Lze domluvit návštěvy tříd na pracovišti, spojené s besedou o činnosti Kontaktního centra, osvědčilo se pro studenty 1. ročníků – nutná telefonická domluva předem (K. Adamovská), návštěvy jsou vhodné mezi 8 a 9 hodinou. Vhodné jsou i besedy – doporučeno v rozsahu 2 vyuč. hodiny pro 1 třídu, 200 Kč/hod, úhrada je možná i ve formě naturálií (papír, sešity apod.).
- **Zdravotní ústav Zlín – pracoviště Kroměříž (Bývalá OHS)**, oddělení podpory zdraví, Havlíčkova 13, KM, tel. 573339279, nabízí odborné poradenství, poradenství pro AIDS a odběry na HIV, výpůjčky odborné literatury a videokazet.
- **ACET** – ACET je křesťanská organizace, která poskytuje bezpodmínečnou péči, praktické vzdělávání a vyučování v oblasti HIV/AIDS. Nabízí projekty: HIV – to je tvá volba (osvětově preventivní program), Mládež proti AIDS (mládežnický peer – program), Nově M. Čep, matescepuj@seznam.cz, mobil: +420731504378; www.rej.name; www.aclavina.cz.
- Beseda s bývalým narkomanem – **Roman Povala**. romanpovala@gmail.com>. Osvědčené.
- **Mgr. Milena Mikulková**, Vztahové a výchovné poradenství, Za Poštou 110, 698 01 Veselí nad Moravou, +420 605 011 336. mikulkova@vztahove-poradenstvi.cz, www.vztahove-poradenstvi.cz
- **Policie ČR** – kontakty: p. Ivánková (974 675 406), p. Cuták (974 675 408), p. Rygr (974 675 421), postupovat podle metodického pokynu MŠMT Spolupráce ŠZ s Policií ČR. Preventivní informační skupina PIS (prap. Králová, tel. 947 675 207), nabízí prevenci především pro MŠ a ZŠ, ale dala by se využít i pro studenty nižšího gymnázia. Je možno navštívit kancelář PIS na OŘ PČR Kroměříž (instalovány panely s technikou k zabezpečení objektů, k dispozici letáky prevence). Dále policie nabízí besedy na následující témata:
  - **Zvyšování právního vědomí**
    - Policie ČR – organizace, struktura

- Zákon – trestný čin, přestupek, pachatel, poškozený, trest
  - Trestní zodpovědnost
  - Podání trestního oznámení
  - Prevence trestné činnosti
  - Úrazy, předcházení úrazům
  - **Trestná činnost páchaná na dětech**
    - Pohlavní zneužívání, znásilnění, týrání dětí, kuplířství, šikana
    - Navádění k trestné činnosti
    - Prevence a obrana
  - **Trestná činnost páchaná dětmi a mládeží**
    - Charakteristika, prevence, postihy
    - Majetková trestná činnost, šíření poplašné zprávy, týrání zvířat, sprejerství, výtržnictví, rasově motivovaná trestná činnost
  - **Dopravní výchova**
  - **Výcvik služebních psů**
  - **Aktuální problémy**
    - Případy z praxe
- **Městská policie Kroměříž**, p. Sigmund, 573 321 238, 573 321 239, nabízí besedy:
    - **Práce a kompetence Městské policie** (vhodné jako úvodní beseda, 6 – 17 let)
    - **Přestupky** (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku a vyhlášky obce)
    - **Trestní právo, trestní odpovědnost, trestní čin** (od 8. tříd výše)
    - **Sociálně patologické jevy** (závislosti, souvislost s kriminalitou, šikana, sekty, vandalismus, záškoláctví – od 7. tříd výše)
  - **Probační a mediační služba Kroměříž**, Moravcova ul. 259/9 KM, Mgr. O. Vaculík, 573 344 035, nabízí spolupráci se školskými zařízeními, možnost vyžádat si na práci pro ŠZ osoby odsouzené k obecně prospěšným pracem
  - **MěÚ, OSPOD**, odbor sociálně právní ochrany mládeže– spolupráce v případě neomluvené absence (nad 10 hodin hlásit), konzultace a informace k Zákonu o sociálně právní ochraně dětí a mládeže č. 359, O soudnictví ve věcech mládeže č. 218 apod.
  - **Centrum prevence, Mgr. Rastislav Jankula**, Partyzánů 2174, 68801 Uherský Brod, tel. 572 631 400, přednášky pro pedagogy i rodiče. Osvědčené.
  - **S tebou o tobě**: Program „S tebou o tobě“ navazuje na „Čas proměn“ a snaží se patnácti až sedmnáctiletým děvčatům napomoci prožít toto neklidné období bez zbytečných neznámých.
Cílem programu je dívkám poskytnout optimální rozsah informací o změnách, které doprovázejí dospívání tak, aby pochopily jejich biologické zákonitosti a individuální odlišnosti. Je důležité vést je k vlastní zodpovědnosti za zvolený způsob života, svůj životní styl, upevňovat žádoucí zdravotní a hygienické návyky. Nedílnou součástí zdravého způsobu života tvoří duševní pohoda a proto se program snaží formovat jejich pozitivní přístup k sobě samé, svému tělu i vzhledu.
  - **Občanské sdružení Život bez závislostí**, Lupáčova 14, Praha 3, 130 00, tel. 222 716 740, 602/255 508, mail: h.vrbkova@seznam.cz, vzdělávací zařízení akreditované MŠMT; č.a. 29 295 / 2000-20-167 nabízí preventivní programy pro studenty a pedagogy na téma problematická třída, vedení třídnických hodin, šikana ve třídě, práce s rizikovými faktory, prevence syndromu vyhoření, apod. Více na stránkách www.zivot-bez-zavislosti.cz

- PaedDr. Mgr. Věra Facová, témata: Komunikace, Náročné rozhovory s rodiči, Řešení konfliktních situací, Sladění osobního a pracovního života (duševní hygiena), Etika a etiketa (ve škole, třídě), Prezentace školy na veřejnosti, Týmová spolupráce (kolektiv ve sborovně, ve třídě,...), Vývoj člověka v jednotlivých obdobích života (specifika věku), Životní scénář, Stres, trauma v životě člověka, Klima třídy, školy, Školní řád, Subkultury mládeže, Vztahy na pracovišti (kompetence, nadřizenost, podřízenost, muži, ženy...), Vztahy v rodině (mezigenerační, sourozenecké, ...), Závislosti (kořeny závislostí, návykové látky - žáci - škola). Kontakt: jana.spulirova@centrum.cz
- PhDr. Iva Zendulková, přednášky o závislosti na alkoholu, zendulkovai@plkm.cz
- **Lanové centrum Olomouc** nabízí programy pro školní třídy – odreagování, sebepoznání, vzájemné poznání, týmová kooperace (vzájemné jištění), koheze tříd. Kontakt: www.lanovecentrum.cz .
- **Kliničtí psychologové Zlínského kraje**
  - PhDr. Jana Dorazilová, +420 573 342 647, Ordinace klinické psychologie.
  - Kontaktní údaje: Malý val 1546/31, 767 01 Kroměříž
  - PhDr. Daniel Žákovský, <http://www.dalet.cz>, +420 737 618 038, Nabízíme psychologickou pomoc a krátkou terapii pro děti, rodiče i dospělé, pomoc v krizi, přípravu na náročnou nebo bolestivou situaci. Riegrovo náměstí 150/1, 767 01 Kroměříž, Email: daniel.zakovsky@gmail.com
  - Karel Zezulka, Jánská 197, 76701 Kroměříž, 573 343 940
  - MUDr. Iva Zapletalová, +420 573 331 629, Provoz psychiatrické a psychoterapeutické ambulance, náměstí Míru 350/2a , 767 01 Kroměříž

Seznam používaných internetových stránek věnovaných rizikovému chování mládeže

- <http://www.zivot-bez-zavislosti.cz/>
- www.odrogach.cz
- www.pobavme-se-o-alkoholu.cz
- www.sananim.cz
- www.saferinternet.cz
- www.e-bezpeci.cz, www.napisnam.cz (kyberšikana apod. – poradna)
- www.kurakovaplice.cz
- www.bez cigaret.cz
-

aj.

Linky

- **Linka důvěry** (nonstop): 573 331 888
- **Linka vzkaz domů** (nonstop, zdarma jen z pevné linky): 800 111 113
- **Linka bezpečí** (nonstop, zdarma): 116 111
- **Národní linka pomoci AIDS** (po – pá 13-08): 800 144 444

